

SENIOR

AKTYWNY OBYWATEL
PUSZCZY KNYSZYŃSKIEJ

ASOS 2014-2020

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej
Osób Starszych na lata 2014-2020

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

SENIOR

AKTYWNY OBYWATEL PUSZCZY KNYSZYŃSKIEJ

BROSZURA EDUKACYJNA

Projekt SENIOR - AKTYWNY OBYWATEL PUSZCZY KNYSZYŃSKIEJ współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020

Lokalna Grupa Działania - Puszcza Knyszyńska
ul. Piłsudskiego 17, 16-030 Supraśl, tel./fax 85 710 88 50
www.puszczaknyszynska.org

Wstęp

Lokalna Grupa Działania - Puszcza Knyszyńska od 2007 roku angażuje się w działania na rzecz społeczności lokalnej realizując i wspierając różnorodne inicjatywy w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Szereg wspartych działań dotyczy w szczególności najbardziej potrzebujących aktywizacji mieszkańców obszaru 10 gmin. Są wśród nich Seniorzy.

Kompleksowe wsparcie działań na rzecz Seniorów z naszego obszaru dzięki pozytywnej decyzji grantodawcy - Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej okazało się możliwe już dwukrotnie. Projekt Senior - Aktywny Obywatel Puszczy Knyszyńskiej umacnia nas w przekonaniu, iż słusznie nasze Stowarzyszenie kieruje znaczącą część swojej działalności do starszego pokolenia naszych mieszkańców - zgodnie z nurtem rozwoju społeczeństwa aktywnego oraz wspieraniem srebrnej gospodarki.

Prezentowane opracowanie ma na celu przekazanie użytkownikom trzech wybranych elementów edukacyjnych związanych z działaniami senioralnymi naszego projektu. Liczymy, iż przyczyni się do upowszechniania działań, a także stanie się materiałem edukacyjnym do planowania i realizacji podobnych inicjatyw na terenie województwa podlaskiego, a także w innych społecznościach lokalnych naszego kraju.

Zarząd i Pracownicy Lokalnej Grupy Działania Puszcza Knyszyńska

Lokalna Grupa Działania - Puszcza Knyszyńska - kreuje działania dla seniorów

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania - Puszcza Knyszyńska (w skrócie LGD PK) od 2007 roku w oparciu o opracowaną Lokalną Strategię Rozwoju (LSR) wspiera działania na rzecz rozwijania postaw nastawionych na aktywne współdziałanie społeczeństwa obywatelskiego, mobilizowanie mieszkańców do udziału w rozwoju obszaru na którym mieszkają. Ważnym elementem działalności jest promocja gospodarcza i społeczna obszaru 10 gmin z województwa podlaskiego należących do LGD, tj. gmin: Supraśl, Wasilków, Czarna Białostocka, Gródek, Michałowo, Zabłudów, Juchnowiec Kościelny, Dobrzyniewo Duże, Jasionówka i Knyszyn.

Wszystkie działania podejmowane przez Stowarzyszenie mają przyczyniać się do poprawy jakości życia społeczności lokalnej, aktywizacji oraz współpracy lokalnych środowisk.

Kluczowe działania LGD mają na celu ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, rozwój turystyki oraz popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych i przedsiębiorczości w oparciu i w zgodzie z domenami regionu.

Zgodnie z założeniami Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania - Puszcza Knyszyńska już po raz drugi realizowany jest program wsparcia seniorów zamieszkujących nasz obszar. Pozostaje to w zgodzie z prowadzonymi od 2014 roku w LGD Puszcza Knyszyńska działaniami na rzecz kompleksowego wsparcia tej grupy. Szereg działań animacyjnych i konsultacyjnych przeprowadzonych w latach 2014-2015 doprowadził do wyłonienia w Lokalnej Strategii Rozwoju celów i działań nastawionych na promocję aktywności w obszarze wspierania aktywności osób starszych, usług społecznych oraz premiowania przedsiębiorczości w obszarze srebrnej gospodarki - silver economy.

Projekt SENIOR - AKTYWNY OBYWATEL PUSZCZY KNYSZYŃSKIEJ współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020

DOBRE PRAKTYKI PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ SENIORÓW

POTRZEBY

Projekt SENIOR - AKTYWNY OBYWATEL PUSZCZY KNYSZYŃSKIEJ - realizowany na obszarze 10 gmin w województwa podlaskiego, obszaru LGD Puszcza Knyszyńska - odpowiada na problemy znane w wielu społecznościach wiejskich i małych miasteczkach. Powszechnie jest niskie realne zaangażowanie seniorów w sprawy publiczne. Seniorom brakuje możliwości współdecydowania w ważnych sprawach lokalnych, w tym przy użyciu współczesnych narzędzi typu budżet obywatelski czy inicjatywa lokalna. Często powodem jest brak wiedzy czy zwykłej motywacji.

Liczne konsultacje i animacja prowadzona od wielu lat przez nasze Stowarzyszenie pokazują niewystarczające kompetencje uczestników do włączania się w sprawy publiczne, zwłaszcza po zakończeniu życia zawodowego.

Często są to przyzwyczajenia do nieangażowania się w sprawy publiczne - czyli niczyje. Świadomość potrzeb oraz wola woluntarystycznego działania odkrywana jest w naszych seniorach powoli, wraz z przetamywaniem lodów na warsztatach i doświadczeniem, że można, że ktoś inny działa, że są sukcesy, że jesteśmy potrzebni.

„Udział w projekcie zapewnia mi samorealizację, czuję się spełniona, zadowolona, odstresowana, daje same dobre rzeczy; czas jest miło spędzony, dobrze śpię”

Teresa Skrocka, seniorka z Wasilkowa

ZAŁOŻENIA PROJEKTU

Zaangażowanie seniorów w sprawy lokalnych społeczności jest bardzo istotne. Z jednej strony na obszarze LGD przybywa mieszkańców w starszym wieku, z drugiej zaś drzemie w nich ogromny niewykorzystany potencjał. Projekt Senior - Aktywny Obywatel Puszczy Knyszyńskiej przewidywał szereg działań aktywizacyjnych. W ramach warsztatów seniorzy poznali możliwości i formy udziału w obywatelskim życiu gminy, w tym mechanizm działania konsultacji społecznych, budżetu obywatelskiego, inicjatywy lokalnej.

Projekt realizowany przez LGD Puszcza Knyszyńska zwiększa aktywność i zaangażowanie seniorów w sprawy publiczne. Szereg warsztatów, podczas których uczestnicy zostali zaktywizowani do podejmowania oddolnych inicjatyw i angażowania się w życie publiczne swojej wsi, miejscowości czy gminy (np. poprzez rady seniorów), umiejętności pracy zespołowej; prowadzenia wystąpień publicznych, podnoszą gotowość do bycia aktywnym nawet na emeryturze. Wizyta studyjna w Łapach w październiku 2016 r., udział w wyjeździe studyjnym do Gdyni w grudniu 2016 r., przekonały do dobrych praktyk włączania seniorów w procesy decyzyjne oraz współpracy władz lokalnych z mieszkańcami. Projekt realizowany był od lipca do grudnia 2016 r. i uczestniczyło w nim 40 seniorów z obszaru LGD Puszcza Knyszyńska.

„Podpatrzone pomysły przenosimy na swój grunt, inne panie z Wasilkowa nam zazdroszczą że trafiłyśmy do projektu”.

Teresa Olszówka - seniorka z Wasilkowa

1. RADA SENIORÓW

Intencją powołania Rady Seniorów jest aktywne włączenie najstarszego pokolenia w życie społeczne, w działania, które mają zaspokoić potrzeby i rozwiązywać istotne problemy seniorów. Rada jest ciałem o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym dla władz miasta czy gminy, z którymi współpracuje we wszystkich obszarach dotyczących osób starszych.

Projekt SENIOR - AKTYWNY OBYWATEL PUSZCZY KNYSZYŃSKIEJ współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020

Gminną radę seniorów tworzy rada gminy z własnej inicjatywy, lub na wniosek zainteresowanych środowisk, a w jej skład mogą wchodzić przedstawiciele osób starszych i przedstawiciele lokalnych podmiotów działających na rzecz seniorów (np. organizacje pozarządowych, uniwersytetów trzeciego wieku).

Seniorom uczestniczącym w projekcie spodobał się pomysł współpracy z samorządem poprzez funkcjonowanie rad seniorów. Jak działa taka rada w realiach małego miasta doświadczyli podczas wizyty w Łapach. Jak wynika z doświadczenia gminna rada seniorów nie ma kompetencji decyzyjnych, jednak spełnia trzy ważne funkcje: konsultacyjną, doradczą oraz inicjatywną.

Jest dla lokalnych władz merytorycznym partnerem wyrażającym opinie w sprawach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej, może też sugerować wprowadzenie zmian do dokumentów, inspirować lokalne władze do podjęcia nowych działań mających na celu podniesienie jakości życia osób starszych.

Uczestnicy projektu obserwowali całe posiedzenie rady - m.in. przedstawienie porządku obrad, opiniowanie projektu dokumentu „Roczny Program współpracy Miasta i Gminy Łapy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami o których mowa w art. 3 ust 3 ustawy z dn. 24.04.2003 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, powołanie seniorów do zespołu ds. prac w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Łapy, głosowanie nad uchwałami.

Zalety i korzyści funkcjonowania takich gminnych rad seniorów dostrzegają zarówno seniorzy jak i urzędnicy. Pani Burmistrz Łap - Urszula Jabłońska wspomniała, iż niezwykle ceni sobie współpracę, zaangażowanie łapskich seniorów oraz ich doświadczenie.

„Seniorzy to wspianała grupa ludzi, który potrafią się integrować, wymieniać doświadczenia. Seniorzy z Łap wzorowali się na innych seniorach, teraz seniorzy z Gródka, Wasilkowa i Czarnej Białostockiej wzorują się na Łapach i oby tak dalej i więcej i częściej takich wspaniatyłch, radosnych spotkań”.

Maryla Bustowska - wykładowca

2. BUDŻET OBYWATELSKI

Budżet obywatelski to wydzielona część budżetu miasta/gminy, o której przeznaczeniu mogą decydować mieszkańcy i mieszkanki. Mechanizm budżetu jest bardzo prosty: każda osoba mieszkająca w danym mieście może złożyć propozycję zadania. Warunek? Musi być ono zgodne z prawem, możliwe do wykonania w ciągu jednego roku i mieścić się w kwocie budżetu. Na zadania, które spełnią te wymagania można głosować. Propozycje, które zyskają największe poparcie, zostaną wpisane do budżetu miasta i zrealizowane od nowego roku. Budżet obywatelski może współtworzyć każdy mieszkaniec i mieszkanka miasta. Przy składaniu propozycji zadań nie ma znaczenia wiek ani adres zamieszkania. Mogą je zgłaszać również seniorzy!

Środki z budżetu obywatelskiego można przeznaczyć na zadania, które należą do kompetencji gminy i powiatu, obejmujących szeroki zakres różnorodnych dziedzin - od budowy dróg czy polityki społecznej, poprzez edukację, sport i kulturę.

Jak pokazały dotychczasowe doświadczenia budżetów obywatelskich w gminach naszego LGD (np. Supraśl, Wasilków), seniorzy włączają się w proces Budżetu Obywatelskiego poprzez składanie wniosków, czynny udział w imprezach promujących oraz głosowanie na pozytywnie zweryfikowane propozycje zadań.

GŁOSUJEMY !!!

ZDECYDUJ na co wydać

2 411 994,55 zł

Budżet Obywatelski 2017 Gminy Supraśl

wejdź na www.suprasl.pl
zakładka Budżet Obywatelski 2017

3. INICJATYWA LOKALNA

Jeśli mieszkańcy uznają, że na danym terenie konieczna jest określona inwestycja lub inne działania, mogą wystąpić z wnioskiem w tej sprawie. Inicjatywa lokalna to nowa forma realizacji zadań publicznych realizowanych przez administrację samorządową we współpracy z mieszkańcami. Zakres podejmowanych w tych ramach działań jest bardzo szeroki. Inicjatywy mogą dotyczyć np. budowy lub remontu dróg, kanalizacji, sieci wodociągowej, budynków, ale również działalności charytatywnej, upowszechniania tradycji narodowej, promocji i organizacji wolontariatu, edukacji, oświaty i wychowania, sportu i turystyki, ochrony przyrody.

Nowością wprowadzoną do ustawy jest możliwość, że w ramach inicjatywy lokalnej mieszkańcy przychodzą nie tylko z pomysłem na realizację konkretnego przedsięwzięcia, ale deklarują współdziałanie w jego realizacji. Współdziałanie może polegać na świadczeniu pracy społecznej, na wsparciu finansowym lub rzeczowym.

Procedura składania wniosków w ramach inicjatywy lokalnej nie jest skomplikowana. Mieszkańcy mogą składać wnioski na formularzu, którego wzór został określony w zarządzeniu miasta lub gminy, która wprowadziła inicjatywę lokalną.

ZAMIAST PODSUMOWANIA

„Zadowolone wracamy, różne takie fajne rzeczy i psychologiczne i testy takie różnego typu rozwiązujemy, które mózg nam pobudzają do działania i myślimy: faktycznie ja jeszcze tego nie wiem, a przecież jeszcze jest tyle tego żeby się dowiedzieć i jeszcze tego czasu trochę jest”.

Nina Markiewicz, seniorka z Gródka